

بررسی رابطه بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای (مدل سی.ای.اس.) کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول

شهزاد قادسی

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات خوزستان، اهواز
Shghadesi@yahoo.com

محمدرضا فرهادپور (نویسنده مسئول)

استادیار گروه مدیریت اطلاعات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز
M.farhadpoor@khouzestan.srbiau.ac.ir

محمدعلی کریمیان

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا، فارس
Ma.karimian@iaufasa.ac.ir
تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۸/۲۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۱/۱۸

چکیده

هدف: پژوهش حاضر به رابطه بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول بر اساس مدل سی.ای.اس. پرداخته است.

روش: مطالعه از نوع کاربردی است و با استفاده از روش پیمایشی تحلیلی انجام شد. جامعه پژوهش کاربران کتابخانه‌های شهرستان دزفول به تعداد ۱۰۷۵۷ نفر است که از میان آنها تعداد ۳۷۰ نفر به صورت تصادفی به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات دو پرسشنامه باسستیک شامل ۳۹ گزاره برای اضطراب کتابخانه‌ای و پرسشنامه مدل سی.ای.اس. لویید و گریسارد شامل ۴۰ گزاره است.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد مهم‌ترین عامل اضطراب‌زا بر اساس مقیاس باسستیک مربوط به «احساس عدم راحتی در کتابخانه» با میانگین ۴/۴۱ است. تحلیل نتایج مولفه‌های نگرش رایانه‌ای با استفاده از آزمون تحلیل واریانس فریدمن نشان داد که «سودمندی رایانه» با میانگین ۳/۰۶ بالاترین و «اضطراب رایانه» با میانگین ۱/۸۴ پایین‌ترین رتبه را دارا هستند. اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران به لحاظ سن و سطح تحصیلات با استفاده از آزمون آنوای یک‌راهه مستقل، و به لحاظ جنسیت با استفاده از آزمون تی مستقل بررسی گردید که تفاوت معنی‌داری را نشان نداد. نتایج نشان داد بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران رابطه معنی‌داری در سطح کمتر از (۰/۰۰۱) وجود دارد و نگرش رایانه‌ای نقش پیش‌بینی‌کننده‌ای را در راستای اضطراب کتابخانه‌ای ایفا می‌نماید.

اصالت/ارزش: با توجه به نتایج پژوهش، اقدام مناسب در راستای کاهش تأثیر عوامل اضطراب‌زای کتابخانه‌ای هم‌زمان با توجه به نگرش کاربران نسبت به رایانه، می‌تواند عملکرد کاربران در استفاده از خدمات اطلاعاتی کتابخانه‌ها را بهبود بخشد.

کلیدواژه‌ها: اضطراب کتابخانه‌ای، نگرش رایانه‌ای، کتابخانه‌های عمومی، کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول، مدل سی.ای.اس.

مقدمه

هر چند آرمان یک کتابخانه را می‌توان در رضایتی جست‌وجو کرد که کتابخانه با ارائه اطلاعات مناسب در زمان و مکان مناسب و به کاربر مناسب کسب می‌کند، اما ناگفته پیداست که این فعالیت ارزشمند تنها با تلاش کتابخانه به ثمر نمی‌نشیند. امروزه که سلطه رایانه‌ها بر فضای فعالیت‌های انسان از عرصه فردی و اجتماعی گرفته تا تعاملات سازمانی را شاهد هستیم، به تناسب نفوذ آن در عرصه‌های مختلف حیات اجتماعی، هر کدام از افراد جامعه حداقل تجربه عملی کوتاهی با رایانه دارند و محاسبات، عملیات بانکی و سایر سازوکارهای رایانه‌ای را می‌توان نمودهای تجربه عملی رویارویی انسان با رایانه دانست. کتابخانه‌ها نیز به عنوان یک سازمان، از مزایای این فن‌آوری در ارائه بهتر خدمت بی‌بهره نبوده‌اند. سابقه اولین کاربردهای فن‌آوری اطلاعات در کتابخانه‌ها نیز همانند بسیاری از سازمان‌های دیگر به اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰ می‌رسد و از این گیرودار بافت جدیدی برای فعالیت کتابخانه‌ها حاصل شده است که بر نحوه ارتباط افراد با یکدیگر، اطلاعات، نحوه جست‌وجوی اطلاعات، و چگونگی و چرایی استفاده از اطلاعات تأثیر گذاشته است و کاربران کتابخانه‌ها انتظارات متفاوتی برای دسترسی و کسب اطلاعات دارند و البته سطح توقع و انتظارات آنان نیز با تشدید اتکای کتابخانه‌ها بر فن‌آوری بالاتر می‌رود (علیدوستی و شیخ‌شعاعی، ۱۳۸۶)؛ و مهم‌تر اینکه مهارت‌های جدیدی نیز برای موفقیت از کاربران طلب می‌کند.

کتابخانه‌های عمومی نیز از تأثیرات فن‌آوری اطلاعات به دور نبوده‌اند. امروزه فن‌آوری‌های جدید از جمله رایانه و اینترنت به دلیل سرعت، حافظه، دقت بسیار زیاد در فراهم‌آوری، پردازش، ذخیره و بازیابی اطلاعات و انعطاف‌پذیری در برابر نیازهای گوناگون، تأثیرات انکارناپذیری بر خدمات کتابخانه‌های عمومی داشته است. دغدغه استفاده مفید از خدمات کتابخانه‌ای و ارتقای میزان موفقیت کاربران و به تبع آن سطح رضایت آنان، از چالش‌های پیش روی کتابخانه‌هاست. اینکه کاربران در استفاده از خدمات و امکانات کتابخانه‌ای تحت تأثیر چه عواملی قرار می‌گیرند که بر موفقیت آنها تأثیر می‌گذارد؟، چرا استفاده از رایانه و فن‌آوری‌های نوین مرتبط با آن از سوی همه کاربران یکسان نیست؟، و چرا برخی افراد فن‌آوری‌های رایانه‌ای را قبول دارند و بعضی دیگر آن را طرد می‌کنند؟ از مباحث چالش‌برانگیز و مورد علاقه پژوهشگران در چند سال اخیر بوده است.

می‌توان گفت در کنار تمام تلاش‌هایی که از سوی کتابخانه‌ها جهت فراهم‌آوری، سازماندهی و دسترس‌پذیری اطلاعات و منابع اطلاعاتی برای کاربران صورت می‌گیرد، بررسی موانع عاطفی و روان‌شناختی استفاده از کتابخانه و دسترسی به منابع اطلاعاتی می‌تواند در ارائه بهتر خدمات و استفاده هرچه مناسب‌تر کاربران از کتابخانه تأثیرگذار باشد، اما یکی از مشکلات روان‌شناختی که مانع استفاده کاربران از کتابخانه می‌شود اضطراب است که در صورت برطرف نشدن منجر به استفاده غیرمفید از کتابخانه می‌شود و حتی بر اعتماد به نفس کاربران اثر گذارد (کلیوند^۱، ۲۰۰۴). اضطراب کتابخانه‌ای یکی از مؤلفه‌هایی است که بارها به عنوان عامل تأثیرگذار رفتاری، شناختی و عاطفی مورد مطالعه قرار گرفته است. اضطراب کتابخانه‌ای نخستین بار توسط کنستانس ملون^۲ ارائه شد. احساسات ناخوشایند و حالت‌های مهیج که در مکان کتابخانه تجربه می‌شود و دارای اثرات رفتاری، روان‌شناختی و عاطفی است که معمولاً توأم با ترس و اضطراب کاربران است، اضطراب کتابخانه‌ای نام دارد (خدیوی، ۱۳۸۳). رابینویتز^۳ (نقل در جوکار و طاهریان، ۱۳۸۷) نیز دستپاچگی یا سردرگمی کاربران به دلیل اندازه کتابخانه؛ عدم آگاهی از جایی که می‌توان کتاب و سایر منابع را در آنجا پیدا کرد (عدم آگاهی از نحوه سازماندهی و نظم کتابخانه)؛ فقدان اعتماد نسبت به نحوه انجام وظایف محوله؛ احساس بی‌کفایتی (من تنها کسی هستم که نمی‌دانم)؛ و تردید در درخواست کمک (من می‌دانم این سؤالی که می‌خواهم بپرسم، بی‌معنی است) را به عنوان معیارهای اضطراب کتابخانه‌ای کاربران بررسی کرده است. اما گام مهم در نظریه اضطراب کتابخانه‌ای در سال ۱۹۹۲ از سوی شارون باستیک^۴ برداشته شد و آن، طراحی یک مقیاس برای سنجش کمی اضطراب بود. وی در پایان‌نامه دکتری خود ضمن اشاره به نظریه اضطراب کتابخانه‌ای ملون^۵ و فقدان یک ابزار استاندارد برای سنجش کمی این اضطراب، از طریق بررسی ادبیات موجود مصاحبه با اساتید دانشگاه و کتابداران، محققان و دانشجویان مقیاسی شامل ۴۳ گویه برای سنجش اضطراب کتابخانه‌ای دانشجویان در کتابخانه‌های دانشگاهی طراحی کرد. این مقیاس، در مراحل مختلف توسط ۱۱ متخصص بررسی و دوبار در دو جامعه مختلف مورد سنجش قرار گرفت و از ۲۹۴ گویه به ۸۸ و در نتیجه به ۴۳ گویه تقلیل یافت (باستیک، ۱۹۹۲). بر اساس مقیاس باستیک که در سال ۱۹۹۲ مطرح شده است، عوامل اضطراب به پنج گروه کلی تقسیم

1. Cleveland
4. Bostik

2. Mellon, Constance
5. Mellon

3. Robinweitz

بندی می‌شود که شامل عوامل ناشی از تعامل با کتابداران (این عوامل از درک نادرست کاربران از کتابداران به عنوان افرادی که رفتاری دوستانه و صمیمی از خود نشان نمی‌دهند و یا به دلیل مشغله کاری زیاد، فرصتی برای کمک به او ندارند، ناشی گردیده و باعث ایجاد اضطراب در آنها می‌شود)، عوامل عاطفی (احساس عدم توانایی و کفایت هنگام کار در کتابخانه که به دلیل عدم دارا بودن مهارت‌های کتابخانه‌ای و یا صرفاً به دلیل ترس از محیط کتابخانه ایجاد می‌گردد)، احساس عدم راحتی در کتابخانه (احساس عدم آرامش و راحتی هنگام حضور در کتابخانه که موجب می‌گردد کاربر قبل از پایان پژوهش کتابخانه را ترک و یا از رفتن به کتابخانه خودداری کند)، فقدان مهارت‌های کتابخانه‌ای (عدم آشنایی با مهارت‌های کتابخانه‌ای و یا اطلاع‌یابی، ساختمان کتابخانه، منابع و خدمات گوناگون و غیره که باعث ایجاد ترس و اضطراب در کاربر می‌گردد)، و عوامل مکانیکی (اضطراب ناشی از تعامل و استفاده از ابزار مکانیکی در محیط کتابخانه مانند رایانه، چاپگر، دستگاه کپی، دستگاه میکروفیلم و میکروفیش خوان و غیره) می‌باشد (جیائو و آنوگبوزی^۱، ۱۹۹۸).

مروری بر مطالعات پیشین در حوزه اضطراب کتابخانه‌ای در بافت‌های مختلف نشان می‌دهد که به لحاظ اضطراب کتابخانه‌ای بین زنان و مردان دانشجوی و نیز افرادی که قبل از ورود به دانشگاه از کتابخانه استفاده می‌کردند و آنهایی که استفاده نمی‌کردند، اختلاف معنی‌داری وجود نداشته است (جوکار و طاهریان، ۱۳۸۷)؛ میانگین اضطراب کتابخانه‌ای در کلیه مقیاس‌های فرعی موانع کارکنان، موانع عاطفی، دانش کتابخانه‌ای، راحتی در کتابخانه و موانع مکانیکی، به لحاظ سطح اضطراب در طیف بالای حد متوسط قرار داشته است و تفاوت معنی‌داری در اضطراب کتابخانه‌ای بر حسب مقطع و پایه تحصیلی وجود نداشته است و در مقیاس فرعی موانع مکانیکی، مردان به نحو معنی‌داری نسبت به زنان اضطراب کتابخانه‌ای بیشتری داشتند (حریری و نعمتی لقمجانی، ۱۳۸۸)؛ عوامل آموزش مهارت‌های کتابخانه‌ای و سواد اطلاعاتی، آشنایی با مفهوم و ماهیت اضطراب کتابخانه‌ای، تعامل مثبت کتابداران با کاربران، تعامل و همکاری معلمان و اساتید با دانشجویان و کتابداران، فراهم آوردن تجربه مثبت برای کاربران کتابخانه‌ها برای مهار و کاهش میزان اضطراب کتابخانه‌ای پیشنهاد شده‌اند؛ و ماهیت کتابخانه و تعامل با کتابداران که می‌تواند عاملی اضطراب‌زا برای دانشجویان باشد،

1. Jiao & Onwuegbuzie

عدم آشنایی آنها با مهارت‌های پژوهشی و فرایند جست‌وجوی اطلاعات نیز می‌تواند اضطراب دانشجویان را در زمان انجام پژوهش کتابخانه‌ای افزایش دهد و همچنین کاربران دارای نگرش کمال‌گرایانه اگر در فرایند جست‌وجوی اطلاعات و پژوهش کتابخانه‌ای با مشکلی مواجه شوند، در مقابل احساس اضطراب بسیار شکننده خواهند بود و سطوح بالاتری از اضطراب را تجربه خواهند کرد (عرفان منش و دیده‌گاه، ۱۳۹۰)؛ نوشتن طرح‌های پژوهشی برای دانشجویانی که سطح اضطراب بالایی دارند، بسیار سخت می‌باشد (آنوگبوزی، ۱۹۹۷)؛ ارتباط قابل توجهی بین کمال‌گرایی و اضطراب کتابخانه‌ای در بین دانشجویان وجود دارد (جیائو و آنوگبوزی، ۱۹۹۸)؛ دانشجویان با سطح مهارت مطالعاتی پایین‌تر دارای اضطراب کتابخانه‌ای بیشتری هستند (جیائو و آنوگبوزی، ۲۰۰۱)؛ رابطه قوی چندمتغیره بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای وجود دارد (جیائو و آنوگبوزی، ۲۰۰۴a)؛ از نظر سن دانشجویان، بالاترین میزان اضطراب کتابخانه‌ای مربوط به رده سنی ۲۰ الی ۲۲ سال است (خدییوی و همکاران، ۱۳۸۶) و این که جنسیت می‌تواند بر اضطراب کتابخانه‌ای نیز تأثیر گذارد، یعنی جنسیت می‌تواند یک عامل برای اضطراب کتابخانه‌ای باشد (جیائو و آنوگبوزی، ۲۰۰۴b)؛ دانشجویانی با تفکر انتقادی کمتر دارای اضطراب کتابخانه‌ای بیشتر هستند و همچنین آموزش تفکر انتقادی می‌تواند عامل مهمی در کاهش اضطراب کتابخانه‌ای در بین دانشجویان باشد (کوان و همکاران^۱، ۲۰۰۷).

در کنار مطالعه اضطراب کتابخانه‌ای، با توجه به تاثیراتی که کتابخانه‌ها به جهت پذیرش استفاده از فن‌آوری رایانه برای بهبود و ارتقای خدمات کتابخانه‌ای پذیرفته‌اند، مطالعه نگرش کاربران نسبت به این فن‌آوری نیز می‌تواند در شناسایی و رفع دغدغه کتابخانه‌ها مهم باشد. نگرش رایانه‌ای به تمایل یا احساس خشنودی یا ناخشنودی فرد در کسب فن‌آوری‌های نوین رایانه‌ای تعریف می‌شود (کادیجویچ^۲، ۲۰۰۰). مدل (سی.ای.اس.^۳) لوید و گریسارد^۴ (۱۹۸۴) شامل مؤلفه‌های اضطراب رایانه‌ای، علاقه به رایانه، اعتماد به رایانه، و سودمندی رایانه برای سنجش نگرش رایانه‌ای کاربران است. در این مدل اهداف هر خرده‌مقیاسی به روشنی مشخص شده است. خرده‌مقیاس اضطراب کامپیوتری، ترس کاربر به هنگام مواجهه با رایانه؛

1. Kovun et al
3. Computer Attitude Scale (CAS)

2. Chadiwick
4. Loyd & Gressard

خرده‌مقیاس اعتماد به کامپیوتر، اعتماد کاربر به توانایی خود در هنگام رویارویی با رایانه؛ خرده‌مقیاس علاقه به رایانه، احساس رضایت و لذت کاربر هنگام کار با رایانه و نهایتاً خرده‌مقیاس سودمندی رایانه نیز سودمند و مفید بودن رایانه برای وظایف آتی فرد را می‌سنجند (یوشاؤ، ۲۰۰۶).

پژوهش‌های گذشته در ارتباط با نگرش رایانه‌ای نشان داده است، تفاوت معنی‌داری در نگرش به رایانه در بین مردان و زنان و همچنین بین مجردان و متأهلان وجود ندارد؛ ولی رابطه معنی‌داری بین سن، کار با رایانه در خانه و تجربه استفاده از رایانه با نگرش به رایانه وجود داشته و البته رابطه معنی‌داری بین شغل و تحصیلات با نگرش به رایانه وجود نداشته است (خدیوی و همکاران، ۱۳۸۶)؛ بین میزان آشنایی با منابع الکترونیک و میزان آشنایی با رایانه از نظر جنسیت تفاوت وجود دارد. میزان آشنایی قبلی با رایانه با اضطراب منابع الکترونیک رابطه معنی‌داری دارد و افرادی که قبلاً با رایانه آشنا نبوده‌اند اضطراب منابع الکترونیک بیشتری نشان می‌دهند (خدیوی و همکاران، ۱۳۸۶).

با توجه به مرور نتایج پژوهش‌های پیشین مطالعه حاضر بر آن است تا با تعیین میزان اضطراب کتابخانه‌ای کاربران بر اساس مقیاس باستیک و نگرش رایانه‌ای آنان بر اساس معیارهای سی.ای.اس.، رابطه بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول را بررسی کند. از این رو نگرش رایانه‌ای مدل سی.ای.اس. به عنوان متغیر مستقل و اضطراب کتابخانه‌ای مقیاس باستیک به عنوان متغیر وابسته طرح و بررسی شدند تا با تحلیل نتایج پرسش‌های زیر تبیین شوند.

پرسش‌های پژوهش

۱. میزان اضطراب کتابخانه‌ای کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول بر اساس ابعاد مقیاس باستیک (عوامل ناشی از تعامل با کتابداران، عوامل عاطفی، احساس عدم راحتی در کتابخانه، فقدان مهارت‌های کتابخانه‌ای، عوامل مکانیکی) چه قدر است؟
۲. اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف‌های مختلف سنی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

۳. اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف جنسیتی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟
۴. اضطراب کتابخانه‌ای با توجه به سطح تحصیلات کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟
۵. نگرش کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول با توجه به مؤلفه‌های مدل سی.ای.اس. (علاقه به رایانه، اعتماد به رایانه، اضطراب رایانه‌ای، سودمندی رایانه) نسبت به فن‌آوری رایانه چگونه است؟
۶. نگرش رایانه‌ای در بین طیف‌های مختلف سنی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟
۷. نگرش رایانه‌ای در بین طیف جنسیتی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟
۸. نگرش رایانه‌ای با توجه به سطح تحصیلات کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

فرضیه پژوهش

بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران در کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر پیمایشی تحلیلی است و جامعه آماری این پژوهش شامل مراجعان کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول است که تعداد آنها در زمان انجام پژوهش ۱۰۷۵۷ نفر شامل ۴۶۴۴ مرد و ۶۱۱۳ زن بودند. از بین اعضای جامعه آماری ۳۷۰ نفر به صورت تصادفی با استفاده از جدول مورگان به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات دو پرسشنامه شامل پرسشنامه اضطراب کتابخانه‌ای باستیک و نگرش رایانه‌ای لوید و گریسارد به علاوه سؤال‌های اطلاعات جمعیت‌شناختی در یک مجموعه بود که اعتبار آن به لحاظ محتوایی با ارسال به ۴ نفر از متخصصان حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و اعمال نظر آنها طی دو مرحله

انجام شد و برای بررسی پایایی تعداد ۳۰ فقره پرسشنامه به صورت تصادفی بین اعضای کتابخانه‌های عمومی اهواز توزیع و پس از گردآوری مورد محاسبه قرار گرفت که با استفاده ضریب آلفای کرونباخ پایایی آنها برای اضطراب کتابخانه‌ای با نمره ۰/۸۶ و برای نگرش رایانه‌ای با نمره ۰/۸۸ مورد تأیید قرار گرفت. از مجموع پرسشنامه‌های توزیع شده تعداد ۳۰۰ فقره (ضریب بازگشت ۸۱/۰۸٪) جمع‌آوری و داده‌های گردآوری شده با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس نسخه ۱۹ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

با هدف تعیین میزان اضطراب کتابخانه‌ای با استفاده از مقیاس باستیک در بین کاربران پرسش زیر با استفاده از آزمون فریدمن مورد آزمون قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۱ آمده است.

۱. میزان اضطراب کتابخانه‌ای کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول بر اساس ابعاد مقیاس باستیک (عوامل ناشی از تعامل با کتابداران، عوامل عاطفی، احساس عدم راحتی در کتابخانه، فقدان مهارت‌های کتابخانه‌ای، عوامل مکانیکی) چه قدر است؟

جدول ۱. آماره‌های توصیفی آزمون فریدمن و محاسبه میانگین رتبه‌ها بر اساس نتایج تحلیل واریانس فریدمن برای بررسی میزان اضطراب کتابخانه‌ای کاربران بر اساس ابعاد مقیاس باستیک

میانگین رتبه‌ها	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	میانگین	تعداد	میزان اضطراب کتابخانه‌ای
۴,۴۱	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۷۰۳۹۳	۳,۶۰۵۰	۳۰۰	احساس عدم راحتی در کتابخانه
۳,۴۵	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۶۱۰۳۰	۲,۸۳۵۶	۳۰۰	مهارت کتابخانه‌ای
۲,۶۳	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۶۸۶۶۴	۲,۵۱۳۹	۳۰۰	موانع فیزیکی (مکانیکی)
۲,۴۱	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۶۴۲۵۴	۲,۳۸۷۸	۳۰۰	موانع عاطفی
۲,۱۰	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۶۰۲۰۶	۲,۲۷۷۷	۳۰۰	موانع کار با کارکنان (تعامل با کتابداران)

جدول ۱ میانگین رتبه‌های میزان اضطراب کتابخانه‌ای کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول را بر اساس ابعاد پنج‌گانه مقیاس باستیک نشان می‌دهد. چنانکه پیداست

اختلاف زیادی بین میانگین‌ها وجود دارد. احساس عدم راحتی در کتابخانه با میانگین (۴/۴۱) و موانع کار با کارکنان با میانگین (۲/۱۰) به ترتیب بالاترین و پایین‌ترین رتبه را در بین ابعاد اضطراب کتابخانه‌ای دارا هستند که نشان می‌دهد، بالاترین میزان اضطراب مربوط به احساس عدم راحتی در کتابخانه و بعد به ترتیب در ابعاد مهارت کتابخانه‌ای، موانع فیزیکی (مکانیکی) و پایین‌ترین میزان اضطراب مربوط به موانع عاطفی و موانع کار با کارکنان است.

جدول ۲. نتایج حاصل از آزمون مربع کای

تعداد	۳۰۰
خی دو	۴۲۶/۸۶۴
درجه آزادی	۴
سطح معنی‌داری (P value)	۰/۰۰۰

جدول ۲ مقدار آماره آزمون، درجه آزادی آماره آزمون و سطح معنی‌داری آن را نشان می‌دهد. نتایج حاصل از تحلیل واریانس فریدمن نشان داد که آزمون مربع کای (df=۴) و $\chi^2 = 426.864$ و $P_{value} < 0.01$ معنی‌دار بوده و این تحلیل قابل قبول است.

با هدف تعیین میزان اضطراب کتابخانه‌ای با توجه به طیف‌های مختلف سنی در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول پرسش ۲ با استفاده از آزمون آنوای یک‌راهه مستقل مورد آزمون قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۳ منعکس شده است.

۲. اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف‌های مختلف سنی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

جدول ۳. آنوای یک‌راهه مستقل برای محاسبه اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف‌های مختلف سنی کاربران

منابع	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
بین گروهی	۰/۷۲۲	۴	۰/۱۸۱	۱/۳۰۸	۰/۲۶۷
درون گروهی	۴۰/۷۲۱	۲۹۵	۰/۱۳۸		
جمع	۴۱/۴۴۳	۲۹۹			

با توجه به سطح معنی‌داری (۰/۲۶۷) جدول ۳ نتیجه می‌گیریم که بین میزان اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف‌های مختلف سنی کاربران تفاوت معنی‌دار آماری وجود ندارد. با هدف تعیین میزان اضطراب کتابخانه‌ای با توجه به طیف جنسیتی در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول پرسش ۳ با به کارگیری آزمون تی مستقل مورد سنجش قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۴ آمده است.

۳. اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف جنسیتی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

جدول ۴. آزمون تی گروه‌های مستقل برای محاسبه اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف جنسیتی کاربران

سطح معنی‌داری	t	درجه آزادی	میانگین	فراوانی	آماره‌ها جنسیت
۰/۴۸۳	۰/۴۸۳	۲۹۸	۲/۷۱۰۳	۱۶۵	زن
			۲/۷۴۰۷	۱۳۵	مرد

با توجه به سطح معنی‌داری ۰/۴۸۳ جدول فوق نتیجه می‌گیریم که اضطراب کتابخانه‌ای کاربران بر اساس جنسیت یکسان بوده و تفاوت معنی‌دار آماری در این خصوص وجود ندارد. با هدف تعیین میزان اضطراب کتابخانه‌ای با توجه به سطح تحصیلات در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول پرسش ۴ با استفاده از آزمون آنوای یک‌راهه مستقل مورد سنجش قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۵ بیان شده است.

۴. اضطراب کتابخانه‌ای با توجه به سطح تحصیلات کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

جدول ۵. آزمون آنوای یک‌راهه مستقل برای محاسبه اضطراب کتابخانه‌ای با توجه به سطح تحصیلات کاربران

سطح معنی‌داری	F	میانگین مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	منابع
۰/۷۲۸	۰/۵۱۱	۰/۰۷۱	۴	۰/۲۸۵	بین گروهی
		۰/۱۴۰	۲۹۵	۱۵۸/۴۱	درون گروهی
			۲۹۹	۴۱/۴۴۳	جمع

با توجه به سطح معنی‌داری (۰/۷۲۸) جدول فوق نتیجه می‌گیریم که بین میزان اضطراب کتابخانه‌ای در بین طیف‌های مختلف کاربران بر اساس سطح تحصیلات تفاوت معنی‌دار آماری وجود ندارد.

با هدف تعیین میزان نگرش رایانه‌ای با استفاده از مدل سی.ای.اس در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول پرسش ۵ مطرح و جهت آزمون این پرسش از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر منعکس گردیده است.

۵. نگرش کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول با توجه به مؤلفه‌های مدل سی.ای.اس (علاقه به رایانه، اعتماد به رایانه، اضطراب رایانه‌ای، سودمندی رایانه) نسبت به فن آوری رایانه چگونه است؟

جدول ۶. آماره‌های توصیفی آزمون فریدمن و محاسبه میانگین رتبه‌ها بر اساس نتایج تحلیل واریانس فریدمن برای بررسی نگرش رایانه‌ای کاربران با توجه به مؤلفه‌های مدل سی.ای.اس.

میانگین رتبه	ماکزیمم	مینیمم	انحراف معیار	میانگین	تعداد	مؤلفه‌های سی.ای.اس.
۲,۷۸	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۴۸۵۵۵	۳,۱۶۴۷	۳۰۰	علاقه به کامپیوتر
۲,۳۲	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۴۸۸۱۴	۳,۰۳۸۰	۳۰۰	اعتماد به کامپیوتر
۱,۸۴	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۴۵۱۲۸	۲,۸۶۶۰	۳۰۰	اضطراب کامپیوتر
۳,۰۶	۵,۰۰	۱,۰۰	۰,۴۵۰۰۳	۳,۲۳۶۷	۳۰۰	سودمندی کامپیوتر

جدول ۶ میانگین رتبه‌های هر یک از ابعاد نگرش رایانه‌ای کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول را با توجه به مؤلفه‌های مدل سی.ای.اس نشان می‌دهد. چنانکه پیداست اختلاف زیادی بین میانگین‌ها وجود دارد. طوری که بالاترین رتبه مربوط به سودمندی کامپیوتر با میانگین ۳/۰۶ است و بعد از آن علاقه به کامپیوتر، اعتماد به کامپیوتر و اضطراب کامپیوتر به ترتیب در اولویت‌های دوم تا چهارم قرار دارند.

جدول ۷. نتایج حاصل از آزمون مربع کای

مقادیر	آماره‌ها
۳۰۰	تعداد
۱۶۰٫۶۳۷	خی دو
۳	درجه آزادی
۰٫۰۰۰	سطح معنی‌داری (P value)

در جدول ۷ مقدار آماره آزمون، درجه آزادی آماره آزمون و سطح معنی‌داری آزمون آمده است. نتایج حاصل از تحلیل واریانس فریدمن نشان داد که آزمون مربع کای ($df = 3$) و $\chi^2 = 160.637$ و $P_{value} < 0.01$ معنی‌دار بوده و این تحلیل قابل قبول است.

با هدف تعیین نگرش رایانه‌ای با توجه به طیف‌های مختلف سنی در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول پرسش ۶ با استفاده از آزمون آنوای یک‌راهه مستقل مورد آزمون قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۸ منعکس شده است.

۶. نگرش رایانه‌ای در بین طیف‌های مختلف سنی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

جدول ۸ آنوای یک‌راهه مستقل برای محاسبه نگرش رایانه‌ای در بین طیف‌های سنی

منابع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی‌داری
بین گروهی	۰٫۴۸۲	۴	۰٫۱۲۰	۱٫۱۶۷	۰٫۳۲۶
درون گروهی	۳۰٫۴۵۷	۲۹۵	۰٫۱۰۳		
جمع	۳۰٫۹۳۹	۲۹۹			

با توجه به سطح معنی‌داری (۰٫۳۲۶) جدول فوق نتیجه می‌گیریم که بین میزان نگرش رایانه‌ای در بین طیف‌های مختلف سنی کاربران تفاوت معنی‌دار آماری وجود ندارد.

با هدف تعیین نگرش رایانه‌ای با توجه به طیف‌های مختلف جنسیتی در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول پرسش ۷ با به‌کارگیری آزمون تی مستقل مورد سنجش قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۹ آمده است.

۷. نگرش رایانه‌ای در بین طیف جنسیتی کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

جدول ۹. آزمون تی گروه‌های مستقل برای آزمون نگرش رایانه‌ای کاربران در بین طیف‌های جنسیتی

آماره‌ها جنسیت	فراوانی	میانگین	df	t	سطح معنی‌داری
زن	۱۶۵	۳/۲۴۳۰	۲۹۸	۱/۳۴۳	۰/۱۸۰
مرد	۱۳۵	۳/۱۹۲۹			

با توجه به سطح معنی‌داری (۰/۱۸۰) جدول ۹، نگرش رایانه‌ای کاربران بر اساس جنسیت یکسان بوده و تفاوت معنی‌دار آماری در این خصوص وجود ندارد.

با هدف تعیین نگرش رایانه‌ای کاربران با توجه به سطح تحصیلات در کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول پرسش ۸ با آزمون آنوای یک‌راهه مستقل مورد سنجش قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۱۰ آمده است.

۸. نگرش رایانه‌ای با توجه به سطح تحصیلات کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول چگونه است؟

جدول ۱۰. آنوای یک‌راهه مستقل برای محاسبه نگرش رایانه‌ای با توجه به سطح تحصیلات کاربران

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
بین گروهی	۰/۹۳۲	۴	۰/۲۳۳	۲/۲۹۱	۰/۰۶۰
درون گروهی	۳۰/۰۰۷	۲۹۵	۰/۱۰۲		
جمع	۳۰/۹۳۹	۲۹۹			

با توجه به سطح معنی‌داری (۰/۰۶۰) در جدول ۱۰، بین میزان نگرش رایانه‌ای در بین طیف‌های مختلف کاربران بر اساس سطح تحصیلات تفاوت معنی‌دار آماری وجود ندارد.

آزمون فرضیه پژوهش

بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران در کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۱. ضریب همبستگی پیرسون برای محاسبه رابطه بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران

متغیرها	اضطراب کتابخانه‌ای
نگرش رایانه‌ای	۰٫۱۵۷ ^{**}
سطح معنی‌داری	۰٫۰۰۰
تعداد	۳۰۰

با توجه به سطح معنی‌داری ۰٫۰۰۰ جدول ۱۱، نتیجه این است که بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران رابطه معنی‌داری از لحاظ آماری در سطح کمتر از ۰٫۰۰۱ وجود دارد. به بیانی دیگر، ادعای محقق دال بر ارتباط بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای با اطمینان ۰٫۹۹ مورد تأیید قرار می‌گیرد و نگرش رایانه‌ای نقش پیش‌بینی‌کننده‌ای را در راستای اضطراب کتابخانه‌ای ایفا می‌نماید.

نتیجه‌گیری

اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای را می‌توان در زمره موضوعات پژوهشی نوپا در ایران به حساب آورد که پرداختن به آنها از دو جنبه با ارزش است. نخست اینکه از نتایج یافته‌ها می‌توان در بهبود ارتباط بین کتابخانه و کاربران آن بهره جست و به رفع موانع اهتمام ورزید؛ دوم اینکه، با توجه به نگرش افراد و کاربران کتابخانه‌ای نسبت به فن‌آوری رایانه‌ای، برای توسعه زیرساخت‌های فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در کتابخانه و حرکت از کتابخانه سنتی به سمت کتابخانه‌های نوین برنامه‌ریزی نمود.

با توجه به نتایج مطالعه حاضر، احساس عدم راحتی در کتابخانه و مهارت‌های کتابخانه‌ای در مقایسه با سایر ابعاد، مهم‌ترین عوامل اضطراب‌زا برای کاربران می‌باشند. پژوهش حاضر از این بعد با یافته عرفان‌منش و بصیریان (۱۳۹۰) همسان است. تعامل با کتابداران هرچند در مطالعات عرفان‌منش و دیده‌گاه (۱۳۹۰) و جیائو و آنوگبوزی (۲۰۰۴a) به عنوان عامل اضطراب‌زای مهم قلمداد شده است، در مطالعه حاضر در رتبه آخر قرار گرفته است و مغایر با یافته‌های قبلی است. در مطالعه موسوی و تاج‌الدینی (۱۳۸۹) نیز عوامل فیزیکی به عنوان

مهم‌ترین عامل اضطراب‌زا مشخص شده‌اند. بدین ترتیب مشخص می‌شود که عوامل اضطراب‌زا در همه کتابخانه‌ها به لحاظ درجه اهمیت یکسان نیستند و می‌توانند تحت شرایط مختلف و در کتابخانه‌های مختلف، درجه اهمیت متفاوتی داشته باشند. ناامن بودن محیط کتابخانه، داشتن قوانین دست و پاگیر و فقدان آرامش در کتابخانه برای انجام مطالعه مفید و یا استفاده از منابع را می‌توان ریشه احساس عدم راحتی کاربران در کتابخانه برشمرد. از طرف دیگر، ناتوانی کاربران در استفاده مفید از ابزارهای هدایت‌کننده و جست‌وجوی منابع کتابخانه‌ای، سطح سواد اطلاعاتی پایین، ناتوانی در تبیین نیاز اطلاعاتی و یافتن و استفاده از منابع اطلاعاتی در کتابخانه را می‌توان در زمره مهم‌ترین عوامل دانست که سبب شده‌اند مهارت‌ها و دانش کتابخانه‌ای برای کاربران اضطراب‌زا شود.

لازم است کتابخانه‌های عمومی سازوکارهای لازم را برای القای احساس امنیت به کاربران به کارگیرند و رویه‌های دست و پاگیر از قبیل عضویت، امانت، رزور، جریمه دیرکرد، منابع مفقودی و غیره را ساده‌سازی کنند تا اینکه کتابخانه در قالب یک مکان امن و جذابی نمود یابد که کاربران از حضور در آن احساس رضایت و لذت کنند. امروزه به سبب استفاده گسترده از فن‌آوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی در کتابخانه‌ها به تبعیت از توسعه و تأثیر آن در تمامی ابعاد زندگی؛ برخورداری از سواد اطلاعاتی فرصت‌های جدیدی برای استفاده بهینه از منابع و زمان در اختیار افراد قرار می‌دهد. آموزش سواد اطلاعاتی برای کاربران از طرفی بستر توسعه سیستم‌های اطلاعاتی در کتابخانه‌ها را تسهیل می‌کند که در آن افراد به عنوان استفاده‌کنندگان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها هستند و نحوه تعامل آنها با سیستم‌های اطلاعاتی دغدغه‌ای همیشگی است؛ و از طرف دیگر، می‌تواند استفاده بهینه از منابع، حضور مداوم کاربران و پویایی کتابخانه را تضمین کند.

بخش دیگری از یافته‌ها نشان داد که اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران تحت تاثیر عوامل جمعیت‌شناختی از قبیل سن، جنسیت و تحصیلات کاربران نیستند و به لحاظ آماری تفاوت معنی‌داری را نشان ندادند. به عبارت دیگر، احساس اضطراب کتابخانه‌ای در میان کاربران و نگرش رایانه‌ای آنان در گستره مؤلفه‌های جمعیت‌شناختی سن، جنسیت و تحصیلات یکسان بوده است که همین امر، برنامه‌ریزی در ارتباط با این مؤلفه‌ها را برای مدیران

کتابخانه‌های عمومی راحت‌تر می‌سازد. از این حیث، یافته‌های مطالعه حاضر با یافته‌های برخی از مطالعات پیشین مغایر است. مطالعه خدیوی و همکاران (۱۳۸۶) نشان داده است که رده سنی ۲۰ الی ۲۲ سال بالاترین میزان اضطراب کتابخانه‌ای را داشته‌اند و مطالعه جیائو و آنوگبوزی (۲۰۰۴b) و حریری و نعمتی لقمجانی (۱۳۸۸) نشان داده است که جنسیت می‌تواند بر اضطراب کتابخانه‌ای تأثیرگذار باشد، یعنی یک عامل برای اضطراب کتابخانه‌ای باشد.

تحلیل نتایج مرتبط با نگرش رایانه‌ای کاربران نشان داد که نظر کاربران در بین مؤلفه‌های چهارگانه (علاقه به رایانه، اعتماد به رایانه، اضطراب رایانه‌ای، سودمندی رایانه) به سودمندی رایانه است. این رویکرد می‌تواند از گسترش استفاده از این فن‌آوری در ابعاد مختلف زندگی و تعاملات آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و غیره و توسعه دسترسی و استفاده از این فن‌آوری در خانه، محل کار و حتی محیط اجتماعی تأثیر پذیرفته باشد. رتبه پایین اضطراب رایانه‌ای به عنوان یکی از ابعاد نگرش رایانه‌ای سی. ای. اس. نیز برای مدیران و برنامه‌ریزان کتابخانه‌ها نویدبخش است که نشان می‌دهد ترس از رایانه و منحصر به فرد دانستن استفاده از این فن‌آوری دیگر دغدغه و چالش خیلی مهم نیست.

نتیجه آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای کاربران کتابخانه‌های عمومی دزفول رابطه معنی‌داری وجود دارد و نگرش رایانه‌ای نقش پیش‌بینی‌کننده‌ای را در راستای اضطراب کتابخانه‌ای ایفا می‌نماید. از این حیث، پژوهش حاضر با یافته‌های مطالعه جیائو و آنوگبوزی (۲۰۰۴a) همسو است که در آن وجود رابطه قوی چندمتغیره بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای اثبات شده است.

کتابخانه‌های عمومی نهادی اجتماعی فراگیرند که دسترسی به اطلاعات برای عموم افراد را فراهم می‌کنند و می‌توانند به کاهش شکاف اطلاعاتی در جامعه و توسعه دموکراسی کمک کنند. آگاهی از تأثیرات اضطراب کتابخانه‌ای، به عنوان یک مولفه بازدارنده در استفاده از کتابخانه، و نگرش رایانه‌ای کاربران به طور قطع می‌تواند به تأثیرگذاری خدمات اطلاعاتی کتابخانه‌ها کمک کند تا از طرفی موانع روان‌شناختی استفاده کاربران از کتابخانه را برطرف کنند و از طرف دیگر، با توجه به نگرش کاربران نسبت به رایانه برای توسعه خدمات نوین از قبیل ایجاد سیستم مدیریت یکپارچه اطلاعات کتابخانه‌ای، توسعه وب‌اپیک، پورتال‌ها،

خدمات مبتنی بر شبکه‌های اجتماعی، منابع اطلاعات الکترونیکی، کتاب‌های الکترونیکی، نشریات الکترونیکی و... برنامه‌ریزی کنند.

منابع

- تاج‌الدینی، اورانوس و سادات موسوی، علی (۱۳۸۹). اضطراب کتابخانه‌ای: تبیین رابطه محیط کتابخانه و استرس مراجعه‌کنندگان. کتاب ماه کلیات، ۱۵۱ (۴ و ۵)، ۹۴-۹۹.
- جوکار، عبدالرسول و طاهریان، آمنه‌سادات (۱۳۸۷). بررسی و مقایسه میزان اضطراب کتابخانه‌ای دانشجویان دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شیراز بر اساس مقیاس اضطراب کتابخانه‌ای باستیک. پژوهش‌های تربیتی و روانشناختی، ۴ (۱)، ۱۳۵-۱۵۹.
- حریری، نجلا و نعمتی لقمجانی، سمیه (۱۳۸۸). سنجش اضطراب کتابخانه‌ای در بین دانشجویان: مطالعه موردی دانشکده علوم توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی ایران. دانش‌شناسی، ۲ (۷)، ۳۹-۵۲.
- خدییوی، شهناز (۱۳۸۳). مروری بر اضطراب کتابخانه‌ای در کتابخانه‌های دانشگاهی. فصلنامه کتاب، ۱۵ (۱)، ۱۰۹-۱۱۴.
- خدییوی، شهناز؛ عابدی، محمد و شعبانی، احمد (۱۳۸۶). بررسی اضطراب کتابخانه‌ای و اضطراب منابع الکترونیک در بین دانشجویان دانشگاه اصفهان. مطالعات تربیتی و روان‌شناسی، ۸ (۳)، ۱۱۵-۱۲۶.
- عرفان منش، محمد امین و بصیریان جهرمی، رضا (۱۳۹۰). مطالعه تأثیر آموزش مهارت‌های کتابخانه‌ای و تورهای آشنایی با کتابخانه بر اضطراب کتابخانه‌ای دانشجویان. دانش‌شناسی، ۴ (۱۵)، ۴۳-۵۲.
- عرفان منش، محمد امین و دیده‌گاه، فرشته (۱۳۹۰). اضطراب کتابخانه‌ای: چالشی فراروی استفاده مؤثر از خدمات کتابخانه‌ای. کتاب ماه کلیات، ۱۴ (۶)، ۴۳-۵۴.
- علیدوستی، سیروس و شیخ‌شعاعی، فاطمه (۱۳۸۶). فن‌آوری اطلاعات و کتابخانه‌ها. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.

References

- Bostick, S. L. (1992). *The Development and Validation of the Library Anxiety Scale*. Unpublished PhD Thesis. Wayne State University, Detroit, Michigan.
- Cleveland, A. M. (2004). Library Anxiety: A Decade of Empirical Research. *Library Review*, 53 (3), 177-185.
- Jiao, Q. G. & Onwuegbuzie, A. J. (1998). Understanding Library Anxious Graduate Student. *Library Review*, 47 (4), 217-224.
- Jiao, Q. G. & Onwuegbuzie, A. J. (2001). Library Anxiety and Characteristics Strengths and Weakness of Graduate Student's Study Habits. *Library Review*, 50 (2), 73-78.
- Jiao, Q. G. & Onwuegbuzie, A. J. (2004a). Racial Differences in Library Anxiety among Graduate Students. *Library Review*, 53 (4), 228-235.

- Jiao, Q. G., & Onwuegbuzie. A. J. (2004b). The Impact of Information Technology on Library Anxiety: The Role of Computer Aattitudes. *Information Technology and Libraries*, 23 (4), 138-142.
- Kadijevich, D. (2000). The Relationships between Computer Usage and Computer-Related Attitudes and Behaviors. *Journal of Educational Computing Research*, 22 (2), 145-154.
- Kwon, N.; Onwuegbuzie, A. J. & Alexander, L. (2007). Critical Thinking Disposition and Library Anxiety: Affective Domains on the Space of Information Seeking and Use in Academic Libraries. *College and Research Libraries*, 68 (3), 268-278.
- Loyd, B. H. & Gressard, C. (1984). Reliability and Factorial Validity of Computer Attitude Scale. *Educational and Psychological Measurement*, 44 (2), 501-505.
- Onwuegbuzie, A. J. (1997). Writing a Research Proposal: The Role of Anxiety, Statistics Anxiety, and Composition Anxiety. *Library & Information Science Research*, 19 (1), 5-33.
- Yushao, B. (2006). Computer Attitude, Use, Experience, Software Familiarity and Perceived Pedagogical Usefulness: The Case of Mathematics Professors. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 2 (3), 1-17.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

قادسی، شهزاد؛ فرهادپور، محمدرضا و کریمیان، محمدعلی (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین اضطراب کتابخانه‌ای و نگرش رایانه‌ای (مدل سی.ای.اس). کاربران کتابخانه‌های عمومی شهرستان دزفول. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۲۱ (۴)، ۵۸۷-۶۰۴.